

**Заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №3
«Спеціалізована школа з поглибленим вивченням англійської мови»
військово - цивільної адміністрації міста Торецьк Донецької області**

**Засоби досягнення очікуваних результатів
знаннєвого компонента нової навчальної
програми через наскрізні змістові лінії
(з досвіду роботи)**

Підготувала

Афоніна Любов Василівна

*вчитель трудового навчання та
технологій*

«Спеціаліст вищої категорії»

м. Торецьк, 2020

Метою нової програми з трудового навчання є залучення учнів «до проєктної діяльності як провідного засобу розвитку і навчання учнів, формування у них здатності до самостійного навчання, оволодіння засобами сучасних технологій, умінь конструювати власний процес пізнання і на практиці реалізувати заплановане».

Саме із впровадженням нової програми ми, вчителі трудового навчання, побачили і оцінили більш ширші можливості як для вчителя так і для учнів.

Ключові зміни в програмі	
Оновлена програма для учня	Оновлена програма для вчителя
1) формує зміст «від учня»	1) збільшує автономію вчителя та спонукає до праці
2) максимально враховує інтереси дітей та запити батьків	2) дозволяє розвивати в шкільній майстерні нові технології та нове оснащення
3) забезпечує рівність вибору виробів та технологій в класах, що не поділяються на групи	3) сприяє покращенню динаміки «працюючих» вчителів
4) відходить від гендерного підходу при виборі технологічної діяльності	4) розширює правове поле діяльності вчителя (виконання і фіксація в журналі)
5) забезпечує освоєння технологій обробки матеріалів, які життєво необхідні	

elenaranko.ucoz.ru

Як зазначається у новій програмі, її зміст «орієнтовано на формування в учнів ключових і предметних компетентностей, які покликані наблизити процес трудового навчання до життєвих потреб учня, його інтересів та природних здібностей». Тобто програма націлена на те, щоб навчити учнів проєктувати, працювати у команді, знаходити шляхи вирішення проблем, що дозволить їм в майбутньому самореалізуватися.

За новою програмою для формування ключових і предметних компетентностей у зміст кожного предмету закладено такі наскрізні змістові лінії: **«Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність».**

Наскрізнi змістові лінії

Для формування ключових і предметних компетентностей у зміст кожного предмету закладено **наскрізнi змістові лінії**

«Екологічна безпека та сталий розвиток»

«Громадянська відповідальність»

«Здоров'я і безпека»

«Підприємливість та фінансова грамотність»

elenaranko.ucoz.ru

Навчальний процес на уроках трудового навчання зорієнтований на кінцевий результат у вигляді очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів із конкретизацією знаннєвого, діяльнісного та ціннісного компонентів. Шлях досягнення результатів визначає учитель відповідно до матеріально-технічних можливостей шкільної майстерні, інтересів і здібностей учнів, фахової підготовки самого учителя.

Представляю вашій увазі своє бачення того, якими засобами можна досягти очікуваних результатів знаннєвого компонента нової навчальної програми через наскрізнi змістові лінії шляхом залучення учнів до проектної діяльності.

Як відомо формування змісту технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання здійснюється саме на основі об'єктів проектної діяльності. Тому для прикладу розглянемо об'єкт проектної - технологічної діяльності – м'яка іграшка, який є дуже цікавим та особистісно ціннісним для дітей.

У 5 класі виконую з учнями проект «М'яка пласка іграшка». Основна технологія: технологія обробки текстильних матеріалів ручним способом. Додаткова технологія: технологія виготовлення вишитих виробів початковими, лічильними та декоративними швами.

Проект «М'яка пласка іграшка»
5 клас

Основна технологія
технологія обробки текстильних матеріалів
ручним способом

Додаткова технологія
технологія виготовлення вишитих виробів
початковими, лічильними та декоративними
швами

Наскрізна змістова лінія
«Здоров'я і безпека»

Учні 5 класу під час реалізації проєкту знайомляться з проєктуванням. Для унаочнення нової інформації використовуємо *інтелект - карту*, до якої потім звертаємось на кожному етапі проєктування. Це полегшує сприйняття теоретичного матеріалу та сприяє його засвоєнню.

Під час художнього моделювання вибраного об'єкту у 5 класі учень використовує метод фантазування. З метою вигадування нового неіснуючого образу предмета пропоную учням перенестися в інші умови існування – «а що буде, коли ви відправитесь у майбутнє на машині часу...». Це допомагає створити будь-який сюжет і розв'язати завдання по-своєму.

Для виготовлення запланованої іграшки учень досліджує і підбирає конструкційні матеріали, в залежності від призначення та конструкції виробу (пласка м'яка іграшка складається з двох деталей крою, можна взяти з собою усюди), техніки обробки матеріалу, його кольору та розміру. Використання вправи «Мозковий штурм» на цьому етапі допомагає згадати конструкційні матеріали, необхідні для запланованого виробу. Під час обговорення звертаю увагу учнів на технологічні властивості вибраного матеріалу (зрізи тканини не повинні сильно осипатися), на його економне використання (іноді шматочки тканини із сірникову коробочку стають у нагоді), на використання вторинної сировини (стара шкіряна сумка, пара від загубленої пальчатки

тощо). Для цього заздалегідь складаю *«артбук»* з ілюстраціями можливих виробів, використовуючи власний досвід та Internet. Досліджую з учнями з'єднувальні та оздоблювальні матеріали, які треба добирати під колір матеріалу, з якого буде виготовлена іграшка. Під час виготовлення виробу учень згадує декоративні та початкові вишивальні шви. Для цього використовую *графічні диктанти, гру «Вгадай шов»*.

Учень повинен розрізняти і називати інструменти та пристосування для обробки конструкційних матеріалів: добирати голку в залежності від товщини конструкційного матеріалу та товщини нитки, підбирати ножиці для розкроювання та обрізання ниток. Для закріплення теоретичного матеріалу використовую *вправу «Вибери зайве», анаграми, ребуси чи загадки*.

При виконанні технологічних операцій учень повинен дотримуватись правил безпечної праці при роботі з голкою та ножицями, а також правильної організації робочого місця. Проводячи вступний інструктаж з охорони праці для закріплення правил використовую *тестові завдання, гру «Так чи ні», кубик Блума*.

Таким чином, 5-класники знайомляться з проектуванням та методом фантазування, що дозволяє їм розробити щось нове, незвичне. Через проєкт «М'яка іграшка» реалізується наскрізна лінія «Здоров'я і безпека».

У 6 класі виконую з учнями проєкт *«Об'ємна м'яка іграшка»*. Основна технологія: технологія обробки текстильних матеріалів ручним способом. Додаткова технологія : технологія виготовлення вишитих виробів початковими, лічильними та декоративними швами.

В 6 класі учень вже повинен опанувати етапи проектування. Для цього проводжу з ними обговорення та планування своїх дій під час гри у формі *«Мозковий штурм»*.

Проект «Об'ємна м'яка іграшка»
6 клас

Основна технологія
технологія обробки текстильних матеріалів
ручним способом

Додаткова технологія
технологія виготовлення вишитих виробів
початковими, лічильними та декоративними
швами

Наскрізна змістова лінія
«Екологічна безпека та сталий розвиток»

Для конструювання власного виробу учень використовує метод біоформ, який допомагає створити оригінальну, нову форму об'ємної іграшки, що має вже складну будову (більше деталей крою), рухомі частини, складнішу технологію обробки. Пропоную дітям малюнки, фото, схеми та іншу графічну інформацію, що містить зображення виробів, різних за конструкцією, особливостями функціонування, матеріалами та формами створення. Для формування банку ідей (клаузури) учень вибирає об'єкти, що нагадують природні форми. Опираючись на розроблені вимоги до об'ємної м'якої іграшки (оригінальна, красива, дешева), учень із банку ідей вибирає базову, яка буде потім вдосконалена. Він повинен розуміти різницю між базовою моделлю та моделлю-аналогом, щоб надалі розробити необхідні для виготовлення виробу проектно - технологічні документи – малюнок, ескіз чи схему.

Учень повинен знати як зробити вибір серед пропонованих конструкційних матеріалів. Організую групову роботу із заповненням ***T-схеми***, яка допомагає визначити переваги та недоліки кожного із запропонованих матеріалів. Наголошую на ролі природних матеріалів, як важливого екологічного ресурсу у збереженні довкілля. Тому під час

розкроювання виробу, звертаю увагу на раціональне використання конструкційних матеріалів.

Знання про використання масштабу необхідні під час проектування пошукових конструкцій виробу. Учні працюють індивідуально, виконуючи збільшення чи зменшення викрійки деталей за власним задумом в разі необхідності.

Практична робота по виготовленню м'якої іграшки допомагає б-класникам опанувати етапи проектування та познайомитись з методом біоформ. Учні виконують проектну роботу на різному рівні залежно від посиленої складності та цікавості виробу. Через проект «Об'ємна м'яка іграшка» реалізується наскрізна змістова лінія «Екологічна безпека та сталий розвиток».

У 7 класі виконую з учнями **проект «Чохол для горнятка»**. Основна технологія: технологія виготовлення в'язаних виробів. Додаткова технологія: технологія виготовлення швейних виробів ручним способом.

Проект «Чохол для горнятка»
7 клас

Основна технологія
технологія виготовлення в'язаних виробів

Додаткова технологія
технологія виготовлення швейних виробів
ручним способом

Наскрізна змістова лінія
«Підприємливість і фінансова грамотність»

Учень повинен планувати власну проектну діяльність. Пропоную створити кластер по визначенню можливих технологій виготовлення виробу. Далі обговорюю з учнями недоліки і переваги кожної. В нашому прикладі

для виготовлення чохла для горнятка обираємо основною технологію виготовлення в'язаних виробів гачком. В якості додаткової технології - технологія виготовлення швейних виробів ручним способом. Це дозволяє учням створити якісний проєкт, застосовуючи техніко-технологічні та проєктні знання, вміння і навички, отримані в 5 і 6 класах.

З метою освоєння покрокової послідовності проєктної діяльності учні колективно обговорюють та складають *інтелект-карту*, яка дозволяє зосередитись на кожному з етапів створення виробу. В процесі пошуку варіанту конструкції виробу учні добирають різні моделі-аналоги чохла для горнятка, визначають в них найкращі ознаки та створюють базову модель.

Під час проєктування в 7 класі учень відтворює алгоритм методу фокальних об'єктів для вироблення цікавих ідей. В процесі розробки конструкції виробу визначають характерні ознаки випадково знайдених об'єктів і по черзі їх пристосовують до обраної базової моделі чохла. В результаті отримують удосконалену форму і композицію оздоблення проєктного виробу.

Учень розуміє вплив властивостей конструкційних матеріалів на технологію обробки. Тому обравши додаткову технологію для виготовлення проєкту, учень вибирає конструкційний матеріал (фетр), який можна обробити ручним способом та відповідає призначенню виробу (зберігає тепло, оберігає руки від гарячого тощо). Потім підбирає нитки і голку для обробки виробу.

В залежності від власних бажань, вже набутого досвіду та рівня сформованих умінь, частина класу виготовляє проєкт чохла, використовуючи технологію виготовлення швейних виробів ручним способом. Це дозволяє учням спроєктувати власну діяльність відповідно до своїх схильностей, проявити творчість та креативність. Через проєкт «Чохол для горнятка» реалізується наскрізна змістова лінія «Підприємливість і фінансова грамотність».

У 8 класі виконую з учнями проєкт «Декоративна подушка». Основна технологія: технологія виготовлення швейних виробів машинним способом. Додаткова технологія: технологія виготовлення швейних виробів ручним способом, технологія виготовлення вишитих виробів.

Проект «Декоративна подушка».
8 клас

Основна технологія
технологія виготовлення швейних виробів машинним способом

Додаткова технологія
технологія виготовлення швейних виробів ручним способом, технологія виготовлення вишитих виробів

Наскрізна змістова лінія
«Громадянська відповідальність»

Працюючи над обраним учнями проєктом, роблю акцент на практичному застосуванні виготовленого виробу. Тому проєктуючи роботу, учень заздалегідь знає, де виріб буде використовуватися або для кого він призначений.

Для пошуку ідей учень використовує раніше вивчені методи проєктування: фантазування, метод біоформ та метод фокальних об'єктів. Використовуючи Internet та власний життєвий досвід, він формує банк ідей і самостійно обирає оптимальний варіант, вносить власні корективи. Це дозволяє йому обрати базову модель виробу.

Учень повинен розуміти комбінаторику як провідний метод у створенні форми виробу. Тому висловлює судження щодо вибору форми та оздоблення декоративної подушки. На основі банку ідей виділяє у виробі найкращі риси та утворює різні варіанти їх поєднання. Таким чином обирає найкращий для виготовлення варіант.

Учень має уявлення про сучасні технології виготовлення конструкційних матеріалів. Може висловити власну позицію щодо розвитку новітніх ресурсозберігальних та екологічно чистих технологій обробки матеріалів. Після збору інформації з інтернету про ортопедичні подушки учні обговорюють переваги та недоліки різних сучасних наповнювачів: природних і синтетичних. Щоб учні зрозуміли переваги та недоліки кожного матеріалу, складаємо разом **порівняльну таблицю**, яка допомагає проаналізувати всі можливі варіанти та підвести підсумки, щоб зробити правильний вибір.

Учні у 8 класі для реалізації проєкту можуть застосувати раніше вивчені технології на більш високому рівні майстерності, що дозволяє їм отримати кращі результати. Самоаналіз власної діяльності та аналіз діяльності інших допомагають учням оцінити результати власної діяльності. Таким чином, через проєкт «Декоративна подушка» реалізується наскрізна змістова лінія «Громадянська відповідальність».

Підведемо підсумки.

Ми розглянули лише деякі можливості реалізації очікуваних результатів саме знаннєвого компоненту нової навчальної програми шляхом

залучення учнів до проєктної діяльності. Бо саме під час планування та створення виробу від творчого задуму до його виготовлення відбувається виконання наскрізних змістових ліній. Ці лінії мають на меті формування в учнів **ключових і предметних компетентностей** і подані у програмі за принципом послідовності (від простих завдань до складних) та концентричності (від елементарних уявлень до більш поглиблених).

Отже, очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів є головними при підготовці вчителя до уроку. Професіоналізм педагога, його налаштованість на самовдосконалення, самоосвіта, саморозвиток впливає на формування компетентностей та успішності учнів і є вирішальним фактором забезпечення якості освіти.

Дякую за увагу!